

Posudek bakalářské práce

Dominik Záliš: *Komentovaný překlad Nálezu Ústavního soudu Slovenské republiky o referendu o zákonu o manželství a rodinných vztazích*, Praha 2023, 71 str.

Jako vedoucímu mi byla předložena uvedená bakalářská práce, která se zabývá překladem právního textu ze slovinštiny do češtiny. Samotný komentovaný překlad konkrétního dokumentu pak tvoří převážnou část práce (50 stran). Jde tedy o práci převážně translatologickou, která je však zasazena i do širšího právního a společensko-kulturního kontextu. Autor se tohoto tématu zhostil velmi dobře především díky dobré průpravě ze svého druhého oboru – studia práva a právní vědy na Právnické fakultě UK, což mu umožnilo pojmout práci vskutku mezioborově.

Tato práce názorně dokládá, že pro kvalitní překlad právního textu zdaleka nepostačuje ani výborná znalost zdrojového i cílového jazyka v obecné rovině, a to ani s využitím terminologických glosářů, nýbrž je nutná znalost právních systémů zemí, mezi jejichž jazyky se překládá či tlumočí. V právních textech totiž termíny a terminologická spojení nabývají specifického významu, často i velmi odlišného od obecného jazyka. Překladatel tak při překladu konkrétního textu musí brát v úvahu kontext nejen celého dokumentu (zákona, vyhlášky), ale i všech souvisejících právních předpisů. Na rozdíl od jiných oblastí jazyka právní předpisy (zejména zákony) samy definují přesný význam termínů a v tomto významu pak takové termíny musejí být závazně užívány. Na rozdíl od deskriptivního charakteru většiny slovníků, které teprve následně reflektují ustálený jazykový úzus, mají zákony preskriptivní charakter a velmi rychle zavádějí nové termíny nebo starým termínům dávají jiný, další či konkrétnější význam.

Autor práce si je těchto skutečností dobře vědom, a proto v úvodu podává zasvěcený přehled právní problematiky, které se jeho komentovaný překlad týká. Odkazuje v něm na související právní předpisy, jejichž terminologii při překladu musel zohlednit, což následně činí i v dílčích komentářích vlastního překladu. Poměrně stručně se ve své práci věnuje teorii překladu (str. 6 – 8), ale i z tohoto krátkého exkurzu je zřejmé, že je s relevantní translatologickou literaturou obeznámen a dobře se v ní orientuje. Škoda jen, že jí nevěnoval více prostoru.

Vlastní komentovaný překlad je proveden pečlivě, srozumitelně a konzistentně. Lze mu vytknout jen místy drobné neobratnosti při použití předložkových vazeb ovlivněných

slovinským originálem. Doprovodné komentáře odrážejí racionální a logické úvahy odůvodňující konkrétní použitá překladatelská řešení. V závěru práce pouze postrádám zobecňující pohled na jednotlivé skupiny překladatelských problémů, s nimiž se musel autor vypořádat, respektive pokus o jakousi jejich typologii a konfrontaci s odbornou literaturou zmiňovanou v úvodu. (To jsem také autorovi při psaní doporučoval.) Ve výsledku tak po teoretické stránce v práci převažuje spíše právní přístup nad filologickým.

Práce je zpracována pečlivě a přehledně, prokazuje dobré jazykové (i právní) znalosti autora a dobrou obeznámenost s tématem. Svým rozsahem pak přesahuje požadavky kladené na bakalářskou práci. **Předložená práce podle mého názoru splňuje všechny požadavky na bakalářskou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení známkou výborně.**

V Praze, 23. 8. 2023

Mgr. Karel Jirásek, Ph.D.